Zbiór Orzeczeń

OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO
PRIITA PIKAMÄE
przedstawiona w dniu 16 lutego 2023 r.[1]

Sprawa C-567/21

BNP Paribas SA
przeciwko
TR

[wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Cour de cassation (sąd kasacyjny, Francja)]

Odesłanie prejudycjalne – Współpraca sądowa w sprawach cywilnych – Rozporządzenie (WE) nr 44/2001 – Artykuły 33 i 36 – Uznawanie orzeczeń sądowych – Uznanie powoływane jako kwestia incydentalna – Krajowa zasada koncentracji roszczeń – Powaga rzeczy osądzonej – Zarzut powagi rzeczy osądzonej – Pojęcia „podstawy" i „przedmiotu"

I. Wprowadzenie

1. W niniejszej sprawie Cour de cassation (sąd kasacyjny, Francja) zwrócił się do Trybunału z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczącym wykładni art. 33 i 36 rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001[2].

2. Trzy pytania przedłożone przez sąd odsyłający dają Trybunałowi możliwość wyjaśnienia zakresu powagi rzeczy osądzonej orzeczenia wydanego w pierwszym państwie członkowskim, na którego uznanie powołano się tytułem kwestii incydentalnej w celu przeciwstawienia się nowemu powództwu wniesionemu w drugim państwie członkowskim. W szczególności, w takim kontekście naznaczonym bogatą refleksją doktrynalną[3], Trybunał jest proszony o zdefiniowanie części przypisanych odpowiednio prawu Unii i prawu krajowemu przy określaniu zakresu powagi rzeczy osądzonej przez sąd państwa członkowskiego pochodzenia[4].

[1] Język oryginału: francuski.

[2] Rozporządzenie Rady z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 2001, L 12, s. 1).

[3] Zobacz w szczególności A. Turmo, *L'autorité de la chose jugée en droit de l'Union européenne*, Bruylant, Bruksela 2017; C. Kessedjian, L'autorité de la chose jugée et l'effectivité du droit européen, *ERA Forum*, nr 11, 2010, s. 263 i nast.; S. Menétrey, G. Cuniberti, Saisie conservatoire en France sur des biens gelés par une injonction Mareva chypriote: le (faible) jeu de l'autorité de chose jugée, *Revue critique de droit international privé*, 2019, s. 215 i nast.

[4] Należy wskazać, że kwestia ta została również poruszona w sprawie Recamier (C-707/21, obecnie zawieszona), w której sąd odsyłający pyta Trybunał, czy „autonomiczna definicja powagi rzeczy osądzonej dotyczy wszystkich przesłanek i skutków tej zasady, czy też niektóre z nich powinny być zastrzeżone dla prawa sądu, do którego wniesiono sprawę, lub prawa sądu, który wydał orzeczenie". Zobacz w przedmiocie tej drugiej sprawy C. Bléry, Quelle autonomie de la notion d'autorité de la chose jugée?: droit de l'Union versus droit français, *Dalloz actualité*, 1 grudnia 2021 r.

II. Ramy prawne

A. Prawo Unii

3. Dla niniejszej sprawy znaczenie mają art. 27, 33 i 36 rozporządzenia nr 44/2001.

B. Prawo krajowe

1. Prawo francuskie

4. Zgodnie z art. L. 1234-5 akapit pierwszy code du travail (kodeksu pracy), w przypadku gdy pracownik nie składa wypowiedzenia, przysługuje mu odprawa wyrównawcza, chyba że dopuścił się poważnego uchybienia.

5. Zgodnie z art. L. 1234-9 akapit pierwszy code du travail (kodeksu pracy):

„Pracownik zatrudniony na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony, zwolniony z pracy po przepracowaniu nieprzerwanie ośmiu miesięcy u tego samego pracodawcy, ma prawo do odprawy z tytułu zwolnienia, z wyjątkiem przypadków poważnego uchybienia".

6. Zgodnie z art. L. 1235-3 code du travail (kodeksu pracy), jeżeli zwolnienie pracownika następuje z przyczyny, która nie jest rzeczywista i poważna, sąd może zaproponować przywrócenie pracownika do pracy z zachowaniem nabytych korzyści. Jeżeli jedna ze stron odmawia przywrócenia do pracy, sąd przyznaje pracownikowi odprawę wypłacaną przez pracodawcę.

7. Artykuł R. 1452-6 code du travail (kodeksu pracy), w brzmieniu sprzed wejścia w życie décret nº 2016-660 (dekretu nr 2016-660) z dnia 20 maja 2016 r.[5], stanowił:

„Wszystkie roszczenia związane z umową o pracę między tymi samymi stronami, niezależnie od tego, czy pochodzą od powoda, czy od pozwanego, są przedmiotem jednego postępowania.

Zasada ta nie ma zastosowania, jeżeli podstawa roszczeń powstała lub została ujawniona po wniesieniu powództwa do conseil de prud'hommes [sądu pracy]".

2. Prawo Zjednoczonego Królestwa

8. Sekcja 98 Employment Rights Act 1996 (ustawy z 1996 r. o prawach w zakresie zatrudnienia) stanowi:

„1) Aby ustalić do celów tej części, czy zwolnienie pracownika jest uzasadnione lub niezgodne z prawem, pracodawca zobowiązany jest wykazać:

a) przyczynę (lub, jeśli istnieje więcej przyczyn, główną przyczynę) zwolnienia; oraz

[5] JORF nr 0120 z dnia 25 maja 2016 r., tekst nr 30.

b) że chodzi o przyczynę objętą podsekcją 2 albo o inną merytoryczną przyczynę uzasadniającą zwolnienie pracownika zajmującego stanowisko takie jak przez niego zajmowane.

2) Przyczyna jest objęta niniejszą podsekcją, jeżeli:

[…]

b) dotyczy zachowania pracownika.

[…]

4) W przypadku gdy pracodawca spełnił wymogi podsekcji 1, decyzja o tym, czy zwolnienie jest uzasadnione lub niezgodne z prawem (w świetle przyczyny wykazanej przez pracodawcę):

a) zależy od tego, czy w danych okolicznościach (w tym dotyczących rozmiaru i zasobów administracyjnych przedsiębiorstwa pracodawcy) pracodawca działał w sposób rozsądny, czy też nie, traktując tę przyczynę jako ważny powód do zwolnienia pracownika, oraz

b) podejmowana będzie zgodnie z zasadą słuszności i zasadnością akt sprawy.

[…]".

9. Sekcja 118 tej ustawy przewiduje, że jeżeli sąd przyznaje odprawy z tytułu niezgodnego z prawem zwolnienia zgodnie z sekcjami 112.4 i 117.3, odprawy te składają się z: a) odprawy podstawowej (obliczanej zgodnie z sekcjami 119–122 i 126) oraz b) odprawy wyrównawczej (obliczanej zgodnie z sekcjami 123, 124, 124A i 126).

III. Okoliczności faktyczne leżące u podstaw sporu, postępowanie główne i pytania prejudycjalne

10. TR został zatrudniony przez spółkę BNP, przekształconą w spółkę BNP Paribas, w dniu 25 sierpnia 1998 r., zgodnie z umową prawa angielskiego, w celu wykonywania w Londynie funkcji „senior dealer".

11. W dniu 2 kwietnia 2009 r. TR podpisał z tą spółką umowę o pracę na czas nieokreślony zgodnie z prawem francuskim w celu oddelegowania go do Singapuru. Zgodnie z aneksem z dnia 16 sierpnia 2010 r. do zawartej z nim umowy o pracę TR został zatrudniony w oddziale spółki BNP Paribas w Londynie.

12. W dniu 30 września 2013 r. TR został zwolniony z pracy z powodu poważnego uchybienia ze względu na okoliczności zaistniałe w okresie oddelegowania do Singapuru.

13. W dniu 20 grudnia 2013 r. TR wystąpił do Employment Tribunal (sądu pracy, Zjednoczone Królestwo), który w drodze wyroku z dnia 26 września 2014 r. uwzględnił jego pozew o uznanie za bezskuteczne niezgodnego z prawem zwolnienia („complaint of unfair dismissal") jako zasadny, przyznał mu kwotę 81 175 GBP (około 94 401,77 EUR) tytułem odprawy wyrównawczej („compensatory award") i odroczył na późniejszą rozprawę pozostałe kwestie związane ze środkami zaradczymi.

14. Employment Tribunal (brytyjski sąd pracy) wskazał w szczególności, że chociaż TR został ukarany na podstawie francuskiego kodeksu pracy, pełnomocnik spółki BNP Paribas zgodził się, by sprawa została rozstrzygnięta na podstawie ustawy z 1996 r. o prawach w zakresie zatrudnienia i brytyjskiego orzecznictwa.

15. Następnie w dniu 27 listopada 2014 r. TR wytoczył przed conseil de prud'hommes de Paris (sąd pracy w Paryżu, Francja) powództwo w szczególności o zasądzenie od spółki BNP Paribas odszkodowania z tytułu zwolnienia bez rzeczywistej i poważnej przyczyny, odprawy z tytułu zwolnienia, odprawy wyrównawczej z tytułu wypowiedzenia oraz różnego rodzaju kwot odpowiadających premiom i prowizjom przewidzianym w umowie o pracę. Wyrokiem z dnia 17 maja 2016 r. conseil de prud'hommes (sąd pracy) uznał te roszczenia za niedopuszczalne ze względu na powagę rzeczy osądzonej.

16. Wyrokiem z dnia 22 maja 2019 r. cour d'appel de Paris (sąd apelacyjny w Paryżu, Francja) uchylił ów wyrok w całości.

17. Ze stwierdzeń zawartych w tym wyroku wynika, iż cour d'appel de Paris orzekł, że wyrok Employment Tribunal (brytyjskiego sądu pracy) ma powagę rzeczy osądzonej w zakresie, w jakim sąd ten uznał, że zwolnienie nie było oparte na rzeczywistej i poważnej przyczynie. Niemniej sąd ów stwierdził, że w odniesieniu do roszczeń przedstawionych przed conseil de prud'hommes de Paris (sąd pracy w Paryżu) nie można powołać się na żadną powagę rzeczy osądzonej, oraz zasądził od spółki BNP Paribas zapłatę odszkodowania z tytułu zwolnienia bez rzeczywistej i poważnej przyczyny, odprawy z tytułu zwolnienia, odprawy wyrównawczej z tytułu wypowiedzenia oraz różnego rodzaju kwot odpowiadających premiom i prowizjom przewidzianym w umowie o pracę.

18. Dochodząc do takiego wniosku, cour d'appel de Paris (sąd pracy w Paryżu) zauważył w szczególności, iż w pozwie wniesionym do Employment Tribunal (brytyjskiego sądu pracy) wyraźnie wskazano, że TR nie domagał się odszkodowania i świadczeń socjalnych w związku z rozwiązaniem jego umowy o pracę i że wystąpi z takimi roszczeniami do innego sądu. Sąd ten uznał, że roszczenia zgłoszone przed sądem francuskim nie są takie same i nie mają tej samej podstawy jak roszczenia zgłoszone przed sądem brytyjskim.

19. Spółka BNP Paribas wniosła skargę kasacyjną do Cour de cassation (sądu kasacyjnego). Na poparcie skargi spółka ta powołuje się w szczególności na art. 33 rozporządzenia nr 44/2001, twierdząc, że z powodu wyroku wydanego przez brytyjski sąd pracy sądy francuskie nie mogły zbadać roszczeń zgłoszonych przez TR. W tym względzie owa spółka twierdzi, po pierwsze, że podniesiony przed sądem francuskim zarzut powagi rzeczy osądzonej orzeczenia zagranicznego należy oceniać z punktu widzenia powagi i skuteczności, z jakiej korzysta on w państwie członkowskim, w którym go wydano. Po drugie, twierdzi on, że powaga rzeczy osądzonej związana z orzeczeniem wydanym w jednym państwie członkowskim stanowi przeszkodę dla wniesienia w innym państwie członkowskim powództwa o ten sam przedmiot, mającego tę samą podstawę i z udziałem tych samych stron.

20. Przy rozpatrywaniu tej skargi Cour de cassation (sąd kasacyjny) zauważył, że spółka BNP Paribas powołała się na zasadę „abuse of process" wynikającą z wyroku Court of Chancery (England & Wales) [sądu kanclerskiego (Anglia i Walia), Zjednoczone Królestwo] w sprawie Henderson przeciwko Henderson z dnia 20 lipca 1843 r., w którym „nałożono na strony obowiązek, gdy podniesiona przez nie kwestia staje się przedmiotem sporu przed właściwym sądem, przedstawienia całości sprawy do rozpoznania przez ten sąd w celu umożliwienia

rozstrzygnięcia wszystkich aspektów tej kwestii, z zastrzeżeniem apelacji, w sposób ostateczny”[6].

21. Cour de cassation (sąd kasacyjny) przypomniał również, że zgodnie z obowiązującym wówczas ustawodawstwem francuskim wszystkie roszczenia związane z umową o pracę, niezależnie od tego, czy pochodzą od powoda, czy od pozwanego, stanowią przedmiot jednego postępowania, a zasada ta nie ma zastosowania, jeżeli podstawa roszczeń powstała lub została ujawniona po wniesieniu powództwa do conseil de prud’hommes (sądu pracy).

22. W tych okolicznościach Cour de cassation (sąd kasacyjny) postanowił w dniu 8 września 2021 r. zawiesić postępowanie i skierować do Trybunału następujące pytania prejudycjalne:

„1) Czy art. 33 i 36 [rozporządzenia nr 44/2001] należy interpretować w ten sposób, że w przypadku gdy prawo państwa członkowskiego pochodzenia orzeczenia przyznaje temu orzeczeniu taką moc, że stoi ono na przeszkodzie wniesieniu przez te same strony nowego powództwa w celu rozstrzygnięcia w przedmiocie roszczeń, które mogły zostać podniesione w ramach pierwotnego postępowania, skutki wywołane przez to orzeczenie w wezwanym państwie członkowskim sprzeciwiają się temu, aby sąd w tym ostatnim państwie, w którego prawie mającym zastosowanie ratione temporis przewidziano w prawie pracy podobny obowiązek kumulacji roszczeń, wydał orzeczenie w przedmiocie takich roszczeń?

2) W przypadku udzielenia odpowiedzi przeczącej na pytanie pierwsze, czy art. 33 i 36 [rozporządzenia nr 44/2001] należy interpretować w ten sposób, że powództwo takie jak dotyczące »unfair dismissal« w Zjednoczonym Królestwie ma tę samą podstawę i ten sam przedmiot co powództwo dotyczące zwolnienia z pracy bez rzeczywistej i poważnej przyczyny w prawie francuskim, w związku z czym roszczenia o odprawę z tytułu zwolnienia bez rzeczywistej i poważnej przyczyny, odprawę wyrównawczą z tytułu wypowiedzenia i odprawę z tytułu zwolnienia podniesione przez pracownika przed francuskim sądem po tym, jak pracownik uzyskał w Zjednoczonym Królestwie orzeczenie stwierdzające »unfair dismissal«, na mocy którego przyznano mu odprawę z tego tytułu (»compensatory award«), są niedopuszczalne? Czy należy w tym względzie dokonać rozróżnienia pomiędzy odprawą z tytułu zwolnienia bez rzeczywistej i poważnej przyczyny, która mogłaby mieć tę samą podstawę i ten sam przedmiot co »compensatory award«, a odprawami z tytułu zwolnienia i z tytułu wypowiedzenia, które w prawie francuskim przysługują wówczas, gdy zwolnienie jest oparte na rzeczywistej i poważnej przyczynie, lecz nie są należne w przypadku zwolnienia opartego na poważnym uchybieniu?

3) Podobnie, czy art. 33 i 36 [rozporządzenia nr 44/2001] należy interpretować w ten sposób, że powództwo takie jak powództwo dotyczące »unfair dismissal« w Zjednoczonym Królestwie i powództwo o zapłatę premii lub prowizji przewidzianych w umowie o pracę mają tę samą podstawę i ten sam przedmiot, jeżeli powództwa te opierają się na tym samym stosunku umownym między stronami?”.

IV. Postępowanie przed Trybunałem

23. Uwagi na piśmie złożyły strony w postępowaniu głównym, rządy francuski i szwajcarski, a także Komisja Europejska.

[6] Punkt 37 wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym. Należy podkreślić, że szczegółowe omówienie przez sąd odsyłający zasady „abuse of process” znajduje się w pkt 38 niezanonimizowanej i nieskróconej wersji wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym.

V. Analiza prawna

A. Uwagi wstępne

24. Uważam, że przed przystąpieniem do badania pytań prejudycjalnych przedstawionych przez sąd odsyłający konieczne jest poczynienie szeregu uwag.

1. W przedmiocie możliwości zastosowania rozporządzenia nr 44/2001

25. Należy sprawdzić, czy rozporządzenie nr 44/2001 ma zastosowanie zarówno w czasie, jak i w przestrzeni. W tym względzie zauważam, że orzeczenie Employment Tribunal (brytyjskiego sądu pracy), którego uznanie jest przedmiotem sporu w postępowaniu głównym, zostało wydane w przedmiocie powództwa wytoczonego w dniu 20 grudnia 2013 r.

26. Z tej okoliczności wynika najpierw, że rozporządzenie nr 44/2001 ma zastosowanie ratione temporis do sporu w postępowaniu głównym. Na mocy art. 66 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1215/2012[7] rozporządzenie nr 44/2001 miało bowiem nadal zastosowanie do orzeczeń wydanych w postępowaniach sądowych wszczętych przed dniem 10 stycznia 2015 r.

27. Z tej samej okoliczności wynika następnie, że rozporządzenie nr 44/2001 ma zastosowanie ratione loci. Do wniosku tego doszedłem na tej podstawie, że zgodnie z art. 67 ust. 2 lit. a) umowy o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej[8] „rozporządzenie (UE) nr 1215/2012 ma zastosowanie do uznawania i wykonywania wyroków wydanych w postępowaniach sądowych wszczętych przed zakończeniem okresu przejściowego oraz w odniesieniu do dokumentów urzędowych, oficjalnie sporządzonych lub zarejestrowanych, jak również do ugód sądowych zatwierdzonych lub zawartych przed zakończeniem okresu przejściowego". Wynika z tego, że rozporządzenie nr 44/2001 ma zastosowanie do Zjednoczonego Królestwa do zakończenia okresu przejściowego.

28. Biorąc pod uwagę te elementy, należy stwierdzić, że rozporządzenie nr 44/2001 ma zastosowanie w czasie i przestrzeni do sporu w postępowaniu głównym.

2. W przedmiocie wykładni rozporządzenia nr 44/2001

29. W odniesieniu do wykładni przepisów rozporządzenia nr 44/2001 przypominam, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem[9] w zakresie, w jakim rozporządzenie to zastępuje Konwencję z dnia 27 września 1968 r. o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych[10] (zwaną dalej „konwencją brukselską"), wykładnia dokonana przez Trybunał

[7] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 2012, L 351, s. 1). Rozporządzenie to zastąpiło rozporządzenie nr 44/2001.

[8] Dz.U. 2019, C 384 I, s. 1.

[9] Zobacz wyrok z dnia 6 czerwca 2019 r., Weil (C-361/18, EU:C:2019:473, pkt 40 i przytoczone tam orzecznictwo). Zwracam również uwagę, że w odniesieniu do wykładni rozporządzenia nr 1215/2012 Trybunał przyjął analogiczne rozumowanie. Zobacz podobnie wyrok z dnia 20 czerwca 2022 r., London Steam-Ship Owners' Mutual Insurance Association (C-700/20, EU:C:2022:488, pkt 42 i przytoczone tam orzecznictwo).

[10] Dz.U. 1972, L 299, s. 32.

w odniesieniu do postanowień tej konwencji zachowuje swą ważność również w odniesieniu do przepisów tego rozporządzenia, o ile przepisy owych instrumentów Unii można uznać za równoważne.

30. Tymczasem pragnę zauważyć, że art. 26 i 29 konwencji brukselskiej z jednej strony oraz art. 33 i 36 rozporządzenia nr 44/2001 z drugiej strony, o których wykładnię wnosi sąd odsyłający, zostały sformułowane praktycznie w identyczny sposób, tak że orzeczenia Trybunału dokonujące wykładni konwencji brukselskiej mogą stanowić istotną podstawę do udzielenia odpowiedzi na pytania postawione przez sąd odsyłający [11].

3. W przedmiocie rozgraniczenia pytań prejudycjalnych

31. W pierwszej kolejności pragnę zauważyć, iż z udzielonych przez sąd odsyłający informacji wynika, że spółka BNP Paribas powołuje się na wyrok wydany przez Employment Tribunal (brytyjski sąd pracy) na poparcie twierdzenia, że powództwo wytoczone następnie we Francji przez TR jest niedopuszczalne. Moim zdaniem sytuacja taka odpowiada przypadkowi, o którym mowa w art. 33 ust. 3 rozporządzenia nr 44/2001, obejmującym sytuację, w której w trakcie sporu w państwie członkowskim uznanie jest powoływane jako kwestia incydentalna przed sądem państwa członkowskiego. Jak podkreślono zaś w sprawozdaniu sporządzonym przez P. Jenarda [12], zasada ta dotyczy przypadku, gdy strona powołuje się na uznanie tytułem zarzutu powagi rzeczy osądzonej.

32. W tym względzie pragnę zauważyć, że o ile uznanie nie jest tożsame z powagą rzeczy osądzonej [13], o tyle te dwa pojęcia są ze sobą powiązane. Powaga rzeczy osądzonej jest więc jednym z aspektów uznania. W szczególności uznanie może, ze względu na powagę rzeczy osądzonej, mieć aspekt pozytywny, ponieważ pozwala na wprowadzenie w drugim państwie członkowskim sytuacji prawnej stworzonej przez orzeczenie wydane w pierwszym państwie członkowskim, lub aspekt negatywny, ponieważ zakazuje, ze względu na powagę rzeczy osądzonej, kwestionowania orzeczenia sądowego wydanego w pierwszym państwie członkowskim w drodze formułowanych w drugim państwie członkowskim roszczeń dotyczących kwestii identycznych z tymi rozstrzygniętymi w tym orzeczeniu [14].

33. Wynika z tego, że spór w postępowaniu głównym należy rozpatrywać pod kątem tego drugiego aspektu zasad uznawania ustanowionych przez rozporządzenie nr 44/2001. W moim przekonaniu ramy te zakreślają podwójną problematykę. Z jednej strony chodzi o uściślenie podstawy, na której należy określić moc orzeczenia wydanego w pierwszym państwie członkowskim, na uznanie którego powołano się przed sądem drugiego państwa członkowskiego. Z drugiej strony ramy te wymagają określenia, w jaki sposób orzeczenie to powinno być powiązane z powództwem wytoczonym w tym drugim państwie członkowskim, aby sprawdzić, czy to nowe postępowanie jest w całości lub w części niedopuszczalne z powodu powagi rzeczy osądzonej wyroku wydanego w pierwszym państwie członkowskim.

[11] Należy również zauważyć, że art. 33 ust. 1 i art. 36 rozporządzenia nr 44/2001 są sformułowane w bardzo podobny sposób jak art. 36 i 52 rozporządzenia nr 1215/2012.

[12] Sprawozdanie P. Jenarda dotyczące Konwencji z dnia 27 września 1968 r. o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 1979, C 59, s. 44) (zwane dalej „sprawozdaniem Jenarda").

[13] W tym względzie P. Jenard podkreśla, że „[w]yraźnie pominięto słowa »powaga rzeczy osądzonej«, które znajdują się w szeregu konwencji, ponieważ można uznać orzeczenia tymczasowe i orzeczenia wydane w sprawach o bezspornym charakterze, które nie zawsze korzystają z »powagi rzeczy osądzonej«". Sprawozdanie Jenarda, s. 43.

[14] Rozważania te są zaczerpnięte z następujących opracowań: H. Gaudemet-Tallon, M.-É. Ancel, *Compétence et exécution des jugements en Europe*, LGDJ, wydanie szóste, 2018, s. 583; a także D. Alexandre, A. Huet, *Répertoire de procédure civile, compétence judiciaire européenne, reconnaissance et exécution des décisions en matière civile et commerciale*, 2021, ust. 335 i nast.

34. W drugiej kolejności stwierdzam, że pozwany w postępowaniu głównym – kwestionując sposób przedstawienia przez sąd odsyłający brytyjskiej zasady „abuse of process" – twierdzi, że zastosowanie tej zasady ogranicza się do przypadków, w których powód dopuścił się nadużycia proceduralnego, tak że nie jest on pozbawiony możliwości wszczęcia drugiego postępowania. Przypominam jednak, że zgodnie utrwalonym orzecznictwem Trybunału pytania dotyczące wykładni prawa Unii, z którymi zwrócił się do Trybunału sąd krajowy w ramach stanu prawnego i faktycznego, za którego ustalenie jest on odpowiedzialny, przy czym prawidłowość tych ustaleń nie podlega ocenie przez Trybunał, korzystają z domniemania posiadania znaczenia dla sprawy [15]. Wydaje mi się zatem, że Trybunał powinien orzekać wyłącznie w oparciu o elementy prawne i faktyczne przedstawione przez sąd odsyłający.

B. W przedmiocie pierwszego pytania prejudycjalnego

35. Poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy art. 33 i 36 rozporządzenia nr 44/2001 należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie temu, by orzeczenie wydane w danym państwie członkowskim skutkowało niedopuszczalnością roszczeń wniesionych do sądu innego państwa członkowskiego ze względu na to, że prawo każdego z tych państw przewiduje proceduralną zasadę koncentracji wszystkich roszczeń, które mogły zostać przedstawione już w pierwotnym postępowaniu.

36. Innymi słowy, pytanie to wymaga ustalenia, czy w celu zastosowania zasad uznawania ustanowionych w rozporządzeniu nr 44/2001 należy określać powagę rzeczy osądzonej orzeczenia wydanego w państwie pochodzenia poprzez odniesienie się do krajowej zasady koncentracji roszczeń.

37. Uważam, że udzielenie odpowiedzi na to pytanie wymaga wcześniejszego wyjaśnienia zakresu pojęcia „uznawania". W tym względzie należy zauważyć, że uznanie nie zostało zdefiniowane jako takie w rozporządzeniu nr 44/2001, które w art. 33 ust. 1 stanowi jedynie, że „[o]rzeczenia wydane w jednym państwie członkowskim są uznawane w innych państwach członkowskich bez potrzeby przeprowadzania specjalnego postępowania", a w art. 36, że „[o]rzeczenie zagraniczne nie może być w żadnym wypadku przedmiotem kontroli merytorycznej".

38. Niemniej przypominam, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału w celu ustalenia znaczenia i zakresu przepisu prawa Unii należy uwzględnić nie tylko jego brzmienie, lecz także jego kontekst oraz cele regulacji, której część on stanowi [16].

39. W odniesieniu najpierw do celów rozporządzenia nr 44/2001 z jego motywów 2, 6, 16 i 17 wynika, że ma ono na celu zapewnienie swobodnego przepływu orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych pochodzących z państw członkowskich [17] poprzez ustanowienie jednolitych przepisów o jurysdykcji oraz poprzez uproszczenie formalności, mając na względzie szybkie i nieskomplikowane uznawanie i wykonywanie tych orzeczeń [18].

[15] Wyrok z dnia 20 października 2022 r., Koalitsia „Demokratichna Bulgaria – Obedinenie" (C-306/21, EU:C:2022:813, pkt 27 i przytoczone tam orzecznictwo).

[16] Wyrok z dnia 27 października 2022 r., Orthomol (C-418/21, EU:C:2022:831, pkt 24 i przytoczone tam orzecznictwo). W szczególności przepisy rozporządzenia nr 44/2001 należy interpretować autonomicznie, odnosząc się do systemu i celów tego rozporządzenia. Zobacz podobnie wyrok z dnia 7 marca 2018 r., E.ON Czech Holding (C-560/16, EU:C:2018:167, pkt 25 i przytoczone tam orzecznictwo).

[17] Pragnę zauważyć, iż w swoim sprawozdaniu P. Jenard podkreślił, że konwencja brukselska „ma na celu, w miarę możliwości, ułatwienie swobodnego przepływu orzeczeń i to w tym duchu należy ją interpretować" (sprawozdanie Jenarda, s. 42).

[18] Wyrok z dnia 4 października 2018 r., Società Immobiliare Al Bosco (C-379/17, EU:C:2018:806, pkt 45 i przytoczone tam orzecznictwo).

40. Następnie, w odniesieniu do systemu ustanowionego przez rozporządzenie nr 44/2001, w jego motywach 16 i 17 podkreślono znaczenie zasady wzajemnego zaufania sądów państw członkowskich w zakresie uznawania i wykonywania orzeczeń sądowych, co również przemawia za tym, aby wykładni pojęć zawartych w owym rozporządzeniu nie dokonywać w sposób zawężający [19].

41. Wreszcie w sprawozdaniu Jenarda określono skutki uznania i wskazano, że „musi ono skutkować przyznaniem orzeczeniom takiej mocy i skuteczności, z jakich korzystają w państwie, w którym zostały wydane” [20].

42. Wyraźnie podejmując tę ostatnią tezę, Trybunał w wyroku Hoffmann [21] określił skutki uznania, stwierdzając, że orzeczenie zagraniczne uznane na podstawie art. 26 konwencji brukselskiej powinno w państwie, w którym wystąpiono o jego uznanie, wywoływać zasadniczo te same skutki, jakie wywołuje w państwie pochodzenia [22].

43. Następnie, orzekając w kontekście wykonania w jednym państwie członkowskim orzeczenia wydanego w innym państwie członkowskim, Trybunał uznał, ponownie odwołując się do sprawozdania Jenarda [23], że „jeżeli skutkiem uznania jest co do zasady przyznanie orzeczeniom mocy i skuteczności, z której korzystają one w państwie członkowskim, w którym zostały wydane, to jednak nie istnieją powody przyznania danemu orzeczeniu – w ramach jego wykonania – praw, które mu nie przysługują w państwie członkowskim pochodzenia, lub skutków, których orzeczenie podobnego rodzaju nie wywołałoby w wezwanym państwie członkowskim” [24].

44. Z wyroków tych wynika, iż zgodnie z samą strukturą rozporządzenia nr 44/2001, która zasadniczo oddziela zasady regulujące uznawanie od zasad regulujących wykonywanie orzeczeń [25], Trybunał rozróżnia te pojęcia w zależności od tego, które z nich znajduje się w centrum sporu.

45. W odniesieniu do wykonywania orzeczeń, które polega na stosowaniu środków przymusu w celu zapewnienia realizacji prawa stwierdzonego w orzeczeniu [26], Trybunał wyraźnie odwołuje się do prawa państwa pochodzenia, jak również do prawa państwa, w którym wystąpiono o uznanie, w celu dostosowania skutków orzeczenia zagranicznego do skutków, jakie wywołałoby orzeczenie krajowe [27].

[19] Wyrok z dnia 15 listopada 2012 r., Gothaer Allgemeine Versicherung i in. (C-456/11, zwany dalej „wyrokiem Gothaer”, EU:C:2012:719, pkt 28).

[20] Sprawozdanie Jenarda, s. 43.

[21] Wyrok z dnia 4 lutego 1988 r. (145/86, EU:C:1988:61).

[22] Ibidem, pkt 10, 11. Zobacz również podobnie wyrok Gothaer, pkt 34.

[23] Sprawozdanie Jenarda, s. 48.

[24] Wyroki: z dnia 28 kwietnia 2009 r., Apostolides (C-420/07, EU:C:2009:271, pkt 66); z dnia 13 października 2011 r., Prism Investments (C-139/10, EU:C:2011:653, pkt 38); z dnia 4 października 2018 r., Società Immobiliare Al Bosco (C-379/17, EU:C:2018:806, pkt 40).

[25] O ile przepisy dotyczące uznawania i wykonywania orzeczeń są zgrupowane w rozdziale III rozporządzenia nr 44/2001, o tyle – poza wspólnymi przepisami zawartymi w sekcji 3 tego rozdziału – są one przedmiotem przepisów szczególnych w odrębnych sekcjach tego rozporządzenia.

[26] Zobacz w odniesieniu do definicji wykonywania D. Alexandre, A. Huet, *Répertoire de procédure civile, compétence judiciaire européenne, reconnaissance et exécution des décisions en matière civile et commerciale*, 2021, par. 335; M. Requejo Isidro, *Brussels I Bis: A commentary on Regulation (EU) nº 1215/2012*, Elgar Commentaries in Private International Law Series, 2022, s. 550.

[27] Ponadto rozwiązanie to zostało ustanowione w rozporządzeniu nr 1215/2012, którego art. 54 stanowi: „[j]eżeli orzeczenie zawiera środek lub zarządzenie nieznane w prawie wezwanego państwa członkowskiego, to środek ten lub to zarządzenie powinny zostać dostosowane tak dalece, jak to możliwe do środka lub zarządzenia znanego prawu tego państwa członkowskiego, które ma równorzędne skutki i służy podobnym celom i interesom”.

46. Natomiast w odniesieniu do uznawania wyroków pragnę zauważyć, że w wyżej wymienionych wyrokach Trybunał odwołuje się wyłącznie do prawa państwa członkowskiego, w którym wydano wyrok. Moim zdaniem wynika z tego, że uznawanie polega na rozszerzeniu na państwo członkowskie zasad, które ustawodawstwo państwa pochodzenia wiąże z orzeczeniami wydanymi w tym państwie. Zgodnie zatem z tym rozwiązaniem, określanym przez doktrynę jako zasada „rozszerzenia skutków", w celu ustalenia skutków orzeczenia, na które powołano się w drugim państwie członkowskim, należy odwołać się do prawa państwa członkowskiego pochodzenia, w tym w szczególności do kwestii rozstrzygniętych w tym orzeczeniu, praw w nim stwierdzonych i ich materialnych konsekwencji dla sytuacji prawnej stron [28].

47. Uważam, że po wydaniu przywołanych wyroków orzecznictwo to nie zmieniło się w sposób, który by je podważał.

48. Zwracam oczywiście uwagę, że w wyroku Gothaer Trybunał orzekł w szczególności, iż „[art.] 32 i 33 rozporządzenia nr 44/2001 należy interpretować w ten sposób, że sąd, do którego zwrócono się o uznanie orzeczenia, w którym sąd innego państwa członkowskiego uznał się za niewłaściwy do rozpoznania sprawy ze względu na istnienie klauzuli jurysdykcyjnej, jest związany ustaleniem w przedmiocie ważności tej klauzuli, które znajduje się w uzasadnieniu prawomocnego wyroku odrzucającego skargę jako niedopuszczalną" [29].

49. Z wyroku tego wynika, że niezależnie od zakresu nadanego mu przez prawo krajowe, uzasadnienie orzeczenia w przedmiocie braku właściwości opartego na klauzuli prorogacyjnej ma powagę rzeczy osądzonej. Na pierwszy rzut oka takie rozwiązanie może sugerować, że w sprawach o uznanie Trybunał zrezygnował z odniesienia do prawa pochodzenia na rzecz autonomicznej koncepcji powagi rzeczy osądzonej. Wydaje mi się jednak, że po zapoznaniu się z uzasadnieniem przyjętym przez Trybunał nie można zaakceptować takiej analizy.

50. W tym względzie należy zauważyć, że wyrok ów zapadł w szczególnym kontekście uznania orzeczenia wydanego w państwie członkowskim, które stwierdziło brak swojej jurysdykcji na podstawie klauzuli prorogacyjnej. W takim kontekście Trybunał uznał co od istoty, że zasada wzajemnego zaufania i zakaz merytorycznej kontroli orzeczeń zostałyby naruszone, gdyby sąd państwa członkowskiego był uprawniony do kontroli orzeczenia sądu innego państwa członkowskiego, który zastosował przepisy rozporządzenia nr 44/2001 w celu odmowy lub uznania swojej jurysdykcji. Trybunał wywnioskował z tego, że takie względy sprawiły, iż konieczne było autonomiczne podejście do powagi rzeczy osądzonej określone na poziomie Unii, niezależnie od przepisów krajowych [30].

51. Chciałbym również zauważyć, iż Trybunał nie tylko wyraźnie odniósł się do wyroku Hoffmann [31], ale także zwrócił uwagę, że uznawanie orzeczeń sądów państw członkowskich stwierdzających brak swojej jurysdykcji na podstawie rozporządzenia nr 44/2001, wydanych na

[28] W celu przedstawienia zasady rozszerzenia skutków i wynikających z niej konsekwencji zob. H. Gaudemet-Tallon, M.-É. Ancel, *Compétence et exécution des jugements en Europe*, op.cit., s. 550; M. Requejo Isidro, *Brussels I bis: A Commentary on Regulation (EU) nº 1215/2012*, op.cit., s. 551; A. Dickinson, E. Lein, A. James, *The Brussels I Regulation Recast*, Oxford University Press, 2015, ust. 13.33 i nast.

[29] Wyrok Gothaer, pkt 43.

[30] Wyrok Gothaer, pkt 35–39.

[31] Wyrok z dnia 4 lutego 1988 r. (145/86, EU:C:1988:61, pkt 34).

podstawie wspólnych przepisów o jurysdykcji przewidzianych w prawie Unii, podlega odrębnemu reżimowi prawnemu [32]. Wynika z tego, że jak podkreślił rząd francuski, Trybunał zamierzał ograniczyć zakres tego rozwiązania do tego konkretnego przypadku [33].

52. Z wszystkich tych rozważań wnioskuję, że zgodnie z obecnym stanem rozwoju orzecznictwa Trybunału w przypadku powołania się na uznanie należy co do zasady odwołać się do prawa państwa członkowskiego, w którym orzeczenie to zostało wydane, w celu określenia jego skutków. Wynika z tego, że w sporze w postępowaniu głównym w celu określenia mocy i skuteczności wyroku wydanego przez Employment Tribunal (brytyjski sąd pracy) należy uwzględnić prawo Zjednoczonego Królestwa.

53. Niemniej prawo państwa pochodzenia powinno ponadto, ze względu na swój charakter i cel, móc mieć wpływ na określenie mocy i skuteczności tego orzeczenia. Uważam tymczasem, że przedstawiona przez sąd odsyłający zasada proceduralna dotycząca koncentracji roszczeń przewidziana w prawie Zjednoczonego Królestwa nie może mieć takiego skutku.

54. W tym względzie ze wskazań przedstawionych przez sąd odsyłający [34] wynika, że zasada „abuse of process", która wymaga od stron skoncentrowania wszystkich zarzutów i roszczeń [35], jakie mogły one podnieść w postępowaniu prowadzącym do wydania pierwotnego orzeczenia, nie opiera się na pojęciu res iudicata. Według sądu odsyłającego zasada ta ma charakter „zasady porządku publicznego wyrażającej, w interesie ogólnym, jak również w interesie samych stron, pożądany stan, w którym spór nie przeciąga się, a pozwany nie jest narażony na szereg kolejnych spraw, podczas gdy wystarczyłaby jedna. To właśnie przeciwko temu nadużyciu skierowana jest ta zasada".

55. W świetle tych cech wydaje mi się, że ta zasada proceduralna jest uzasadniona właściwą dla Zjednoczonego Królestwa koncepcją ekonomii procesowej, ponieważ ma na celu zapobieganie wszczęciu przez powoda w sposób stanowiący nadużycie ewentualnego nowego postępowania.

56. Wynika z tego, że z punktu widzenia uznawania w państwie członkowskim orzeczenia wydanego w pierwszym państwie członkowskim zasada koncentracji roszczeń nie dotyczy kwestii już rozstrzygniętych co do istoty przez orzeczenie wydane w pierwszym państwie członkowskim, praw w nim stwierdzonych i ich materialnych skutków dla sytuacji prawnej stron.

57. Moim zdaniem wynika z tego, że zasada taka nie ma wpływu na moc i skuteczność orzeczenia, o którego uznanie się wnosi.

58. Ponadto wydaje mi się, że wniosek przeciwny do tego, do którego właśnie doszedłem, nie byłby zgodny z systematyką rozporządzenia nr 44/2001.

[32] Wyrok Gothaer, pkt 42.

[33] Zobacz w odniesieniu do zakresu tego wyroku: M. Requejo Isidro, *Brussels I Bis: A Commentary on Regulation (EU) nº 1215/2012*, op.cit., s. 552; A. Dickinson, E. Lein, A. James, *The Brussels I Regulation Recast*, op.cit., akapit 13.51 i nast.; K.D. Voulgarakis, Reflections on the Scope of „EU res judicata" in the Context of Regulation 1215/2012: Case C-456/11 (Gothaer), *Journal of Private International Law*, 2020, 16: 3, s. 451–464; M. Nioche, Reconnaissance d'une décision étrangère d'incompétence prise sur le fondement d'une clause attributive de juridiction, *Revue critique de droit international privé*, 2013, s. 686 i nast.; a także R. di Noto, Règlement Bruxelles I: à propos de la reconnaissance et de l'autorité de la chose jugée d'une décision nationale d'incompétence, www.gdr-elsj.eu.

[34] Odwołuję się do pkt 38 niezanonimizowanej i pełnej wersji wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym.

[35] Należy przypomnieć, iż sąd odsyłający stwierdza, że obowiązujące ratione temporis prawo francuskie przewiduje podobną zasadę koncentracji roszczeń.

59. Należy bowiem przypomnieć, że rozporządzenie to ma na celu ułatwienie swobodnego przepływu orzeczeń poprzez ustanowienie jednolitych przepisów o jurysdykcji oraz poprzez uproszczenie formalności, mając na względzie szybkie i nieskomplikowane uznawanie i wykonywanie tych orzeczeń. Jak podkreślił Trybunał, przepisy o jurysdykcji oraz przepisy dotyczące uznawania i wykonywania orzeczeń sądowych nie stanowią odrębnych i autonomicznych całości, lecz są ściśle ze sobą związane [36].

60. W tym zakresie uwzględnienie, na etapie uznawania orzeczenia sądowego, krajowej zasady koncentracji roszczeń, przewidzianej w prawie państwa członkowskiego, z którego pochodzi orzeczenie sądowe, mogłoby zagrozić późniejszemu wdrożeniu przepisów zawartych w rozdziale II rozporządzenia nr 44/2001. W szczególności rozporządzenie to przewiduje, odpowiednio w sekcjach 5 i 9 tego rozdziału, szczególne przepisy dotyczące jurysdykcji dla indywidualnych umów o pracę oraz przepisy regulujące sytuacje zawisłości sprawy i sytuacje, w których sprawy wiążą się ze sobą.

61. Uważam, że obowiązek będący przedmiotem sporu w postępowaniu głównym, w zakresie, w jakim wymaga on, aby wszystkie roszczenia zostały wniesione w drodze jednego środka zaskarżenia, może zakłócać mechanizmy przewidziane w rzeczonym rozporządzeniu. Obowiązek taki mógłby skutkować uniemożliwieniem stronie wniesienia nowych roszczeń do sądu wyznaczonego na podstawie rozporządzenia nr 44/2001 do ich rozpoznania lub obejściem autonomicznych przepisów tego rozporządzenia mających na celu zapobieganie występowaniu równoległych postępowań mogących prowadzić do wydania sprzecznych ze sobą orzeczeń.

62. Stosowanie przepisów rozporządzenia nr 44/2001 nie może zależeć od brzmienia przepisów proceduralnych państwa członkowskiego, gdyż przyjęcie przeciwnego założenia może naruszyć cel swobodnego przepływu orzeczeń sądowych.

63. Dodaję, iż wniosku tego nie podważa również okoliczność, że prawo państwa członkowskiego, w którym powołano się na uznanie, zawiera podobną zasadę dotyczącą koncentracji roszczeń. Z powodów, które właśnie przedstawiłem, sam fakt, że prawo dwóch państw członkowskich w sposób zgodny przewiduje taki obowiązek, nie może uzasadniać neutralizacji przepisów o jurysdykcji przewidzianych w rozporządzeniu nr 44/2001.

64. W świetle wszystkich tych rozważań proponuję, aby na pierwsze pytanie prejudycjalne Trybunał odpowiedział, iż art. 33 i 36 rozporządzenia nr 44/2001 należy interpretować w ten sposób, że uznanie orzeczenia sądowego wydanego w państwie członkowskim, którego prawo przewiduje zasadę koncentracji roszczeń zakazującą tym samym stronom wnoszenia nowego powództwa w sprawie roszczeń, które mogły zostać podniesione w pierwotnym postępowaniu, nie stoi na przeszkodzie – nawet w sytuacji, gdy prawo państwa członkowskiego, w którym powołano się na uznanie, przewiduje podobny obowiązek koncentracji roszczeń – temu, aby sąd tego drugiego państwa wydał orzeczenie w przedmiocie takich roszczeń.

65. W zakresie, w jakim krajowy przepis proceduralny dotyczący koncentracji roszczeń nie stanowi skutecznego kryterium dla określenia mocy orzeczenia wydanego w państwie członkowskim, pozostaje do ustalenia – jak wskazują na to pytania prejudycjalne drugie i trzecie – na jakiej podstawie takie orzeczenie należy powiązać z roszczeniami wniesionymi w nowym postępowaniu wszczętym przed sądem drugiego państwa członkowskiego.

[36] Zobacz podobnie wyrok Gothaer, pkt 35 i przytoczone tam orzecznictwo.

C. W przedmiocie pytań prejudycjalnych drugiego i trzeciego

1. W przedmiocie przeformułowania pytań

66. Drugie pytanie sądu odsyłającego, które dzieli się na dwie części, zostało postawione na wypadek udzielenia przeczącej odpowiedzi na pytanie pierwsze.

67. W pierwszej kolejności sąd ów dąży w istocie do ustalenia, czy powództwo takie jak to dotyczące „unfair dismissal" w Zjednoczonym Królestwie ma tę samą podstawę i ten sam przedmiot co powództwo dotyczące zwolnienia z pracy bez rzeczywistej i poważnej przyczyny w prawie francuskim, w związku z czym roszczenia o odprawę z tytułu zwolnienia bez rzeczywistej i poważnej przyczyny, odprawę wyrównawczą z tytułu wypowiedzenia i odprawę z tytułu zwolnienia podniesione przez pracownika przed francuskim sądem po tym, jak ów pracownik uzyskał w Zjednoczonym Królestwie orzeczenie stwierdzające „unfair dismissal", na mocy którego przyznano mu „compensatory award", są niedopuszczalne.

68. W drugiej kolejności sąd odsyłający ma wątpliwości co do kwestii, czy należy w tym względzie dokonać rozróżnienia pomiędzy z jednej strony odprawą z tytułu zwolnienia bez rzeczywistej i poważnej przyczyny, która mogłaby mieć tę samą podstawę i ten sam przedmiot co „compensatory award", a z drugiej strony odprawami z tytułu zwolnienia i z tytułu wypowiedzenia, które w prawie francuskim przysługują wówczas, gdy zwolnienie jest oparte na rzeczywistej i poważnej przyczynie, lecz nie są należne w przypadku zwolnienia opartego na poważnym uchybieniu.

69. Poprzez pytanie trzecie, również postawione na wypadek udzielenia przeczącej odpowiedzi na pytanie pierwsze, sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy art. 33 i 36 rozporządzenia nr 44/2001 należy interpretować w ten sposób, że powództwo takie jak to dotyczące „unfair dismissal" w Zjednoczonym Królestwie i powództwo o zapłatę premii lub prowizji przewidzianych w umowie o pracę mają tę samą podstawę i ten sam przedmiot, jeżeli powództwa te opierają się na tym samym stosunku umownym.

70. Przy rozpatrywaniu tych pytań zwracam najpierw uwagę, że pytanie drugie wzywa Trybunał do szczegółowego zbadania odszkodowań przewidzianych odpowiednio w prawach brytyjskim i francuskim w celu ustalenia, czy powództwo dotyczące „unfair dismissal" i powództwo o zwolnienie z pracy bez rzeczywistej i poważnej przyczyny mają tę samą podstawę i ten sam przedmiot. Stwierdzam następnie, że w zakresie, w jakim dotyczy ono tożsamości podstawy i przedmiotu, którą można by stwierdzić w odniesieniu do powództwa dotyczącego „unfair dismissal" i powództwa o wypłatę premii lub prowizji przewidzianych w umowie o pracę, pytanie trzecie wymaga również analizy materialnej treści przepisów będących przedmiotem sporu w postępowaniu głównym.

71. Moim zdaniem wynika z tego, że pytania te wymagają delikatnego ćwiczenia w postaci zrozumienia, a następnie porównania przepisów technicznych przewidzianych w ustawodawstwach brytyjskim i francuskim, będących przedmiotem sporu w postępowaniu głównym. Zgodnie zaś z utrwalonym orzecznictwem Trybunał nie jest właściwy do dokonywania wykładni prawa krajowego, ponieważ zadanie to należy wyłącznie do sądu odsyłającego [37].

[37] Zobacz podobnie wyrok z dnia 7 kwietnia 2022 r., IFAP (C-447/20 i C-448/20, EU:C:2022:265, pkt 100 i przytoczone tam orzecznictwo).

72. Niemniej należy przypomnieć, iż zgodnie z równie utrwalonym orzecznictwem w ramach ustanowionej w art. 267 TFUE procedury współpracy między sądami krajowymi a Trybunałem do tego ostatniego należy udzielenie sądowi krajowemu użytecznej odpowiedzi, która umożliwi mu rozstrzygnięcie zawisłego przed nim sporu. Mając to na uwadze, Trybunał powinien w razie potrzeby przeformułować przedłożone mu pytania [38].

73. W niniejszym przypadku z treści wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym [39] wynika, że oprócz porównania treści przepisów krajowych będących przedmiotem sporu w postępowaniu głównym sąd odsyłający ma wątpliwości – w kontekście, w którym uznanie jest powoływane jako kwestia incydentalna – co do wykładni pojęć „podstawy" i „przedmiotu" [40] w świetle art. 33 i 36 rozporządzenia nr 44/2001. W szczególności sąd ów dąży w istocie do ustalenia, czy dla ustalenia tożsamości podstawy i przedmiotu powództw związanych z tą samą umową o pracę należy rozróżnić powództwa związane ze zobowiązaniami nierozerwalnie związanymi z wykonaniem umowy o pracę oraz powództwa dotyczące zobowiązań właściwych dla rozwiązania tej umowy.

74. Ponieważ niezależnie od literalnej treści pytań drugiego i trzeciego pytania te dotyczą wykładni prawa Unii, proponuję, w celu udzielenia sądowi odsyłającemu użytecznej odpowiedzi, przeformułować je w następujący sposób:

Czy art. 33 i 36 rozporządzenia nr 44/2001 należy interpretować w ten sposób, że gdy na uznanie orzeczenia wydanego w pierwszym państwie członkowskim powołano się tytułem kwestii incydentalnej przed sądem drugiego państwa członkowskiego, powództwa oparte na tej samej umowie o pracę i dotyczące, jedne – zobowiązań wynikających z wykonania tej umowy, oraz drugie – zobowiązań wynikających z jej rozwiązania, mają tę samą podstawę i ten sam przedmiot?

2. W przedmiocie przeformułowanych pytań

a) Uwagi wstępne

75. Należy zauważyć, że sąd odsyłający postuluje, aby dla oceny dopuszczalności roszczeń zgłoszonych w drugim państwie członkowskim odwołać się do kryterium tożsamości stron, podstawy i przedmiotu. Dlatego jeszcze przed przystąpieniem do badania pytań w przeformułowanym brzmieniu konieczne wydaje się ustalenie, czy takie kryterium jest zasadne.

76. W tej kwestii należy najpierw zauważyć, że art. 33 i 36 rozporządzenia nr 44/2001 nie odwołują się w żaden sposób do pojęć „tożsamości stron", „podstawy" i „przedmiotu". Natomiast pojęcia te stanowią główny element w stosowaniu art. 27 owego rozporządzenia mającego zastosowanie do sytuacji zawisłości sprawy [41].

77. Zawisłość sprawy zakłada, że dwa sądy Unii, wyznaczone jako będące w równym stopniu właściwe, rozpatrują ten sam spór. W takim przypadku art. 27 ust. 1 rozporządzenia nr 44/2001 przewiduje, że „[j]eżeli przed sądami różnych państw członkowskich zawisły sprawy o to samo

[38] Zobacz podobnie wyrok z dnia 13 października 2022 r., DN (Żądanie zwrotu świadczeń rodzinnych) (C-199/21, EU:C:2022:789, pkt 47 i przytoczone tam orzecznictwo).

[39] Odwołuję się w szczególności do pkt 43 wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym.

[40] Należy podkreślić, że w niniejszej sprawie przedmiotem rozważań nie jest pojęcie „tożsamości stron".

[41] W odniesieniu do przedstawienia ogólnej systematyki zasad dotyczących zawisłości sprawy zob. A. Dickinson, E. Lein, A. James, *The Brussels I Regulation Recast*, op.cit., ust. 11.01 i nast.

roszczenie między tymi samymi stronami, sąd, przed który wytoczono powództwo później, z urzędu zawiesza postępowanie do czasu stwierdzenia jurysdykcji sądu, przed który najpierw wytoczono powództwo". Jak wskazano w motywie 15 tego rozporządzenia, zasady dotyczące zawisłości sprawy zostały ustanowione w celu uniknięcia tak dalece, jak jest to tylko możliwe, równoległych postępowań, aby w dwóch państwach członkowskich nie zapadały niezgodne ze sobą orzeczenia.

78. Przepisy dotyczące zawisłości sprawy odpowiadają zatem ogólnej systematyce rozporządzenia nr 44/2001. Zasada wzajemnego zaufania między sądami państw członkowskich oraz cel swobodnego przepływu orzeczeń sądowych byłyby bowiem zagrożone przez brak autonomicznego mechanizmu służącemu zapobieganiu rozwojowi równoległych postępowań dotyczących tego samego sporu [42].

79. W tym zakresie zawisłość sprawy jest ściśle związana z negatywnym aspektem powagi rzeczy osądzonej [43]. Powaga rzeczy osądzonej związana z orzeczeniem sądowym, na którego uznanie powołano się jako tytułem kwestii incydentalnej, stanowi bowiem przeszkodę dla tego, aby spór rozstrzygnięty przez sąd pierwszego państwa członkowskiego mógł stać się przedmiotem nowego powództwa wytoczonego przed sądem drugiego państwa członkowskiego.

80. Wynika z tego, że przepisy dotyczące zawisłości sprawy i uznawania mają wspólny cel, jakim jest przyczynienie się do zapewnienia pełnej mocy orzeczenia wydanego w państwie członkowskim pochodzenia, której nie można podważyć przez orzeczenie wydane przez sąd innego państwa członkowskiego [44].

81. Ponadto Trybunał odwołał się do tego związku, orzekając, że dopuszczenie powództwa mającego ten sam przedmiot i wniesionego między tymi samymi stronami co powództwo już rozstrzygnięte przez sąd innego państwa członkowskiego byłoby niezgodne z przepisami regulującymi uznawanie [45]. Na poparcie tego rozumowania Trybunał dodał co do istoty, że niezgodność takiego powództwa wynika z przepisów dotyczących zawisłości sprawy, które odnoszą się do przypadku, gdy „przed sądami różnych umawiających się państw zawisły sprawy o roszczenia mające tę samą podstawę i ten sam przedmiot między tymi samymi stronami" i gdy roszczenia te wymagają, aby sąd, przed którym wytoczono powództwo później, stwierdził brak swojej jurysdykcji na rzecz sądu, przed który najpierw wytoczono powództwo. Trybunał wywnioskował z tego, że wspomniane przepisy świadczą o chęci uniknięcia sytuacji, w której sądy dwóch umawiających się państw orzekałyby w jednym i tym samym sporze [46].

82. Ponadto, jak zasadniczo stwierdził Trybunał, przepisy dotyczące zawisłości sprawy mają na celu ułatwienie uznawania orzeczeń sądowych, zapobiegając ryzyku odmowy uznania orzeczenia wydanego w państwie pochodzenia ze względu na niezgodność tego orzeczenia z orzeczeniem wydanym między tymi samymi stronami w innym państwie członkowskim [47].

[42] Zobacz podobnie wyrok z dnia 20 czerwca 2022 r., London Steam-Ship Owners' Mutual Insurance Association (C-700/20, EU:C:2022:488, pkt 56, 70).

[43] Zobacz w tej kwestii A. Turmo, *L'autorité de la chose jugée en droit de l'Union européenne*, op.cit., s. 182 i nast.

[44] Zakaz taki wynika z zawartego w art. 36 rozporządzenia nr 44/2001 zakazu jakiejkolwiek kontroli merytorycznej orzeczeń zagranicznych.

[45] Wyroki: z dnia 30 listopada 1976 r., de Wolf (42/76, EU:C:1976:168, pkt 10); z dnia 8 grudnia 1987 r., Gubisch Maschinenfabrik (144/86, zwany dalej „wyrokiem Gubisch", EU:C:1987:528, pkt 9).

[46] Wyrok z dnia 30 listopada 1976 r., de Wolf (42/76, EU:C:1976:168, pkt 11, 12).

[47] Wyrok Gubisch, pkt 8, 18.

83. W tym względzie przypominam, że wśród podstaw odmowy uznania określonych w art. 34 rozporządzenia nr 44/2001 znajdują się, po pierwsze, niemożność pogodzenia orzeczenia z orzeczeniem wydanym między tymi samymi stronami w państwie członkowskim, w którym wystąpiono o uznanie [48], oraz po drugie, niemożność pogodzenia orzeczenia z wcześniejszym orzeczeniem wydanym w innym państwie członkowskim [49].

84. Cel ten, jak również niemożność wywiedzenia wspólnego rozumienia pojęcia zawisłości sprawy ze zbliżenia różnych przepisów krajowych [50] doprowadziły Trybunał do wypracowania autonomicznej wykładni pojęć „tożsamości stron", „podstawy" i „przedmiotu" [51].

85. Niemniej przepisy dotyczące zawisłości sprawy i odmowy uznawania orzeczenia sądowego nie obejmują szczególnego przypadku, o którym mowa w art. 33 ust. 3 rozporządzenia nr 44/2001.

86. O ile bowiem zawisłość sprawy ma zapobiegać powstawaniu konfliktu orzeczeń i w związku z tym przypadkom, w których można by podnieść zarzut powagi rzeczy osądzonej, o tyle istnieją sytuacje, w których art. 27 owego rozporządzenia nie ma zastosowania, ponieważ sąd, przed którym wytoczono powództwo później, pominął zastosowanie tego przepisu bądź ponieważ w przypadku braku równoległych postępowań nie można było skutecznie powołać się na zawisłość sprawy.

87. Podobnie odmowa uznania ma zastosowanie jedynie w przypadku, gdy zarzut powagi rzeczy osądzonej nie był wcześniej podnoszony w drugim postępowaniu, a dwa faktycznie wydane orzeczenia są nie do pogodzenia.

88. Przypadek, o którym mowa w art. 33 ust. 3 rozporządzenia nr 44/2001, stanowi sytuację pośrednią i autonomiczną, w której uznanie orzeczenia wydanego w pierwszym państwie członkowskim jest powoływane jako kwestia incydentalna w celu odparcia roszczeń przedstawionych w postępowaniu przed sądem drugiego państwa członkowskiego.

89. W takim przypadku sąd, przed którym podnoszony jest zarzut powagi rzeczy osądzonej, powinien dysponować prostymi kryteriami porównawczymi umożliwiającymi mu rozstrzygnięcie o dopuszczalności wniesionych do niego roszczeń. Z tego punktu widzenia centralnym elementem tego porównania jest tożsamość spornych kwestii rozstrzyganych w orzeczeniu sądowym wydanym w państwie członkowskim pochodzenia i kwestii przedłożonych sądowi innego państwa członkowskiego. Jednakże, biorąc pod uwagę wspólny cel mechanizmów, o których właśnie wspomniałem, taka tożsamość logicznie zakłada związek między stronami, podstawą i przedmiotem, o który chodzi w każdym z postępowań.

[48] Artykuł 34 pkt 3 rozporządzenia nr 44/2001.

[49] Zgodnie z art. 34 ust. 4 rozporządzenia nr 44/2001 orzeczenia sądowego nie uznaje się, jeżeli orzeczenia nie da się pogodzić z wcześniejszym orzeczeniem wydanym w innym państwie członkowskim albo w państwie trzecim w sporze o to samo roszczenie między tymi samymi stronami, o ile to wcześniejsze orzeczenie spełnia warunki konieczne do jego uznania w państwie członkowskim, w którym wystąpiono o uznanie. Pojęciom „podstawy" i „przedmiotu", o których mowa w tym artykule, należy nadać taką samą wykładnię jak wykładnia nadana w przypadkach zawisłości sprawy. Zobacz w tej kwestii H. Gaudemet-Tallon, M.-É. Ancel, *Compétence et exécution des jugements en Europe*, op.cit., s. 645; M. Requejo Isidro, *Brussels I Bis: A Commentary on Regulation (EU) n° 1215/2012*, op.cit., s. 661; A. Dickinson, E. Lein, A. James, *The Brussels I regulation recast*, op.cit., ust. 13.366.

[50] W tym względzie pragnę zauważyć, że wyrazy „cause" (podstawa) i „objet" (przedmiot) nie występują w szeregu wersji językowych art. 27 rozporządzenia nr 44/2001. Wersje językowe angielska, niemiecka i estońska używają, odpowiednio, wyrażeń „same cause of action", „desselben Anspruchs" i „hagide põhjal menetlusi". Różnice te odzwierciedlają odmienne podejście do pojęcia „zawisłości sprawy" w poszczególnych krajowych porządkach prawnych.

[51] Wyrok Gubisch, pkt 10, 11.

90. Wydaje mi się zatem, że transpozycja kryterium tożsamości stron, podstawy i przedmiotu mającego zastosowanie do zawisłości sprawy zapewnia sądowi krajowemu instrument określony w prawie Unii [52], który odpowiada potrzebie uniknięcia ponownego rozpatrywania sporu już rozstrzygniętego przez inny sąd Unii.

91. Należy jednak podkreślić, że kryterium to ma na celu jedynie umożliwienie sądowi sprawdzenia, czy powództwo przed nim zawisłe zostało już rozstrzygnięte przez sąd państwa członkowskiego, tak więc jego zastosowanie nie może mieć wpływu na skutki uznania, które podlegają odrębnemu reżimowi.

92. Innymi słowy jestem przekonany, że podczas gdy ocena dopuszczalności roszczeń wniesionych do sądu państwa członkowskiego zakłada porównanie oparte na tożsamości stron, podstawy i przedmiotu, skutki pierwotnego orzeczenia, na którego uznanie powołano się tytułem kwestii incydentalnej, powinny być, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału, zawsze określane wyłącznie w świetle prawa państwa pochodzenia.

93. Moim zdaniem te dwa rozwiązania są ze sobą spójne. Uważam bowiem, że takie podejście porównawcze pozwala zachować moc i skuteczność, z których korzysta dane orzeczenie w państwie członkowskim, w którym zostało wydane, wykluczając wszelką możliwość jego zakwestionowania w drodze powództwa wytoczonego w drugim państwie członkowskim.

94. Z uwagi na wszystkie te rozważania wydaje mi się, że należy zbadać sformułowane na nowo pytania poprzez zastosowanie, w świetle przepisów regulujących uznawanie orzeczeń, wykładni pojęć „podstawy" i „przedmiotu", do której doszedł Trybunał do celów zastosowania art. 27 rozporządzenia nr 44/2001.

b) W przedmiocie tożsamości podstawy i przedmiotu

95. W odniesieniu do tożsamości podstawy Trybunał uznał, że w rozumieniu przepisów regulujących zawisłość sprawy warunek ten jest spełniony, jeżeli spory, w których uczestniczą strony, wynikają z tego samego stosunku umownego [53]. Przyjmując bardziej ogólne podejście, Trybunał rozumie pojęcie „podstawy" jako obejmujące okoliczności faktyczne i przepis prawa, na który powołano się w powództwie [54].

96. W świetle tej definicji uważam, że nie ma wątpliwości, iż roszczenia rozstrzygnięte przez Employment Tribunal (brytyjski sąd pracy) i roszczenia wniesione do sądów francuskich mają tę samą podstawę, ponieważ ich podstawą faktyczną jest rozwiązanie umowy o pracę wiążącej strony, a podstawą prawną – zobowiązania wynikające z tej umowy.

97. W odniesieniu do tożsamości przedmiotu w rozumieniu art. 27 rozporządzenia nr 44/2001 Trybunał wskazał przede wszystkim, że nie można jej ograniczyć do formalnej tożsamości dwóch roszczeń [55].

[52] To autonomiczne podejście wydaje mi się tym bardziej konieczne, że ze względu na rozbieżności w podejściu pomiędzy prawami krajowymi sądy krajowe powinny dysponować jednorodnym instrumentem porównania.

[53] Wyrok Gubisch, pkt 15. W owej sprawie spory dotyczyły tej samej umowy międzynarodowej sprzedaży towarów.

[54] Zobacz wyrok z dnia 19 października 2017 r., Merck (C-231/16, EU:C:2017:771, pkt 36 i przytoczone tam orzecznictwo). Na podstawie tej definicji Trybunał orzekł na przykład, że roszczenia wniesione na podstawie odrębnych, ale identycznie sformułowanych umów przewozu dotyczących tych samych towarów przewożonych luzem i uszkodzonych w tych samych okolicznościach mają tę samą podstawę prawną. Zobacz również wyrok z dnia 6 grudnia 1994 r., Tatry (C-406/92, EU:C:1994:400, pkt 40).

[55] Wyrok Gubisch, pkt 17.

98. W tym zakresie Trybunał uznał, że w przypadku umowy międzynarodowej sprzedaży towarów celem żądania wykonania umowy jest nadanie jej skuteczności, a celem żądania unieważnienia i odstąpienia od umowy jest właśnie pozbawienie jej wszelkiej skuteczności. Trybunał wywnioskował z tego, że skoro moc wiążąca umowy była tym samym w centrum obu sporów, to roszczenia te opierały się na tym samym przedmiocie [56].

99. Następnie Trybunał wyjaśnił, że na przedmiot składa się cel roszczenia, ponieważ pojęcie „przedmiotu" nie może być ograniczone do formalnej tożsamości dwóch roszczeń, i że w tym względzie należy uwzględnić odpowiednie roszczenia powodów w każdym ze sporów [57]. W świetle takiego rozumienia Trybunał stwierdza, że pojęcie to należy interpretować szeroko [58].

100. Na podstawie tej definicji Trybunał przyjął kazuistyczne podejście do pojęcia „przedmiotu" [59]. Stwierdził on zatem, iż powództwo, które zmierza do uzyskania orzeczenia, że pozwany jest odpowiedzialny za szkodę, i do obciążenia go wypłatą odszkodowania, ma tę samą podstawę i ten sam przedmiot co wcześniejsze powództwo wytoczone przez tego pozwanego zmierzające do uzyskania orzeczenia, że nie jest on odpowiedzialny za rzeczoną szkodę [60]. To samo dotyczy a fortiori sytuacji, gdy roszczenia dotyczą naprawienia tej samej szkody [61]. Natomiast Trybunał wykluczył tożsamość przedmiotu w przypadku roszczeń, z których jedno zmierza do stwierdzenia odpowiedzialności pozwanego, a drugie do ograniczenia wysokości odszkodowania w przypadku stwierdzenia takiej odpowiedzialności [62].

101. Z tych przykładów wynika, że w ramach szerokiego pojęcia „przedmiotu" Trybunał analizuje cel roszczeń w świetle potencjalnych skutków orzeczeń, które mają zostać wydane, w celu uniknięcia ryzyka niezgodności między orzeczeniami wydanymi w dwóch państwach członkowskich.

102. Tę definicję tożsamości przedmiotu należy zastosować do przepisów regulujących uznawanie. W tym względzie pragnę zauważyć, że zawisłość sprawy oznacza równoległe wystąpienie do dwóch sądów wskazanych jako właściwe na mocy rozporządzenia nr 44/2001. W takiej sytuacji, gdy równolegle toczą się dwa postępowania, logiczne jest rozważenie celów równocześnie rozpatrywanych roszczeń.

[56] Wyrok Gubisch, pkt 16. Rozwiązanie to spotkało się jednak z krytyką w doktrynie, w szczególności ze względu na to, że powództwa o stwierdzenie nieważności i o wykonanie umowy mają zasadniczo różne cele, a odwołanie się do pojęcia „mocy wiążącej" może prowadzić do sytuacji zawisłości sprawy, gdy dwa roszczenia dotyczą tej samej umowy. Zobacz w tej kwestii H. Gaudemet-Tallon, M.-É. Ancel, *Compétence et exécution des jugements en Europe*, op.cit., s. 353.

[57] Wyrok z dnia 19 października 2017 r., Merck (C-231/16, EU:C:2017:771, pkt 39, 41 i przytoczone tam orzecznictwo). Trzeba jednak podkreślić, że należy uwzględnić żądania poszczególnych powodów, z wyłączeniem zarzutów podnoszonych przez pozwanego. Zobacz wyrok z dnia 8 maja 2003 r., Gantner Electronic (C-111/01, EU:C:2003:257, pkt 32). Niedawno Trybunał przypomniał, że roszczenia wzajemnego nie można utożsamiać ze zwykłym środkiem obrony. Zobacz wyrok z dnia 13 października 2022 r., Gemeinde Bodman-Ludwigshafen (C-256/21, EU:C:2022:786, pkt 38).

[58] Zobacz podobnie wyrok z dnia 22 października 2015 r., Aannemingsbedrijf Aertssen i Aertssen Terrassements (C-523/14, EU:C:2015:722, pkt 45).

[59] Wydaje mi się, że w tym względzie wyroki, w których po przypomnieniu definicji przedmiotu w rozumieniu art. 27 rozporządzenia nr 44/2001 Trybunał dokonał analizy tożsamości przedmiotu w świetle zasad zawisłości sprawy właściwych dla innych instrumentów prawa Unii, nie są odpowiednie. Jest tak w szczególności w przypadku wyroku z dnia 19 października 2017 r., Merck (C-231/16, EU:C:2017:771), jako że Trybunał orzekł w przedmiocie tożsamości powództw na podstawie unijnego znaku towarowego i krajowego znaku towarowego w świetle art. 109 ust. 1 lit. a) rozporządzenia Rady (WE) nr 207/2009 z dnia 26 lutego 2009 r. w sprawie znaku towarowego Unii Europejskiej (Dz.U. 2009, L 78, s. 1).

[60] Wyrok z dnia 6 grudnia 1994 r., Tatry (C-406/92, EU:C:1994:400, pkt 45). Zobacz podobnie wyroki: z dnia 25 października 2012 r., Folien Fischer i Fofitec (C-133/11, EU:C:2012:664, pkt 49); z dnia 19 grudnia 2013 r., Nipponka Insurance (C-452/12, EU:C:2013:858, pkt 42).

[61] Zobacz analogicznie wyrok z dnia 22 października 2015 r., Aannemingsbedrijf Aertssen i Aertssen Terrassements (C-523/14, EU:C:2015:722, pkt 46).

[62] Wyrok z dnia 14 października 2004 r., Mærsk Olie & Gas (C-39/02, EU:C:2004:615, pkt 35).

103. W przypadku powołania się na uznanie tytułem zarzutu powagi rzeczy osądzonej zasadniczo konieczne jest sprawdzenie, czy roszczenia wniesione do sądu drugiego państwa członkowskiego nie pokrywają się ze sprawą rozstrzygniętą wcześniej w pierwszym państwie członkowskim.

104. Moim zdaniem takie badanie polega na ustaleniu, czy rezultat, który powód chce osiągnąć poprzez wytoczenie nowego powództwa, nie koliduje, nawet potencjalnie, z istotą sporu rozstrzygniętego w pierwotnym orzeczeniu.

105. Wynika z tego, że w ramach uznania powoływanego jako kwestia incydentalna weryfikacja tożsamości przedmiotu powinna opierać się na ścisłym porównaniu z jednej strony roszczeń wniesionych do sądu pierwszego państwa członkowskiego i rozstrzygniętych przez ten sąd, a z drugiej strony – treści i celu roszczeń wniesionych w postępowaniu sądowym w drugim państwie członkowskim.

106. Na podstawie tych elementów wydaje mi się, że w zasadzie tożsamość przedmiotu nie występuje w odniesieniu do powództw dotyczących rozwiązania umowy o pracę i powództw dotyczących wykonania umowy o pracę. Spór dotyczący rozwiązania umowy o pracę i jego skutków finansowych rozstrzygnięty przez sąd państwa członkowskiego nie ma bowiem wpływu na roszczenia o zapłatę kwot należnych na podstawie tej umowy z tytułu wykonania pracy.

107. Taka różnica celów w żaden sposób nie podważa jednak obowiązku sądu drugiego państwa członkowskiego w zakresie uwzględnienia przy orzekaniu co do istoty sprawy skutków orzeczenia wydanego w pierwszym państwie członkowskim. Tym samym w sytuacji takiej jak w postępowaniu głównym sąd rozpatrujący roszczenia o zapłatę wynagrodzenia z tytułu wykonania umowy o pracę byłby zobowiązany do uwzględnienia ewentualnych skutków pierwotnego orzeczenia dla roszczeń płacowych powoda [63].

108. W świetle wszystkich tych rozważań proponuję, aby na pytania drugie i trzecie w przeformułowanym brzmieniu Trybunał odpowiedział, iż art. 33 i 36 rozporządzenia nr 44/2001 należy interpretować w ten sposób, że gdy na uznanie orzeczenia wydanego w pierwszym państwie członkowskim powołano się tytułem kwestii incydentalnej przed sądem drugiego państwa członkowskiego, powództwa oparte na tej samej umowie o pracę i dotyczące, jedne – zobowiązań wynikających z wykonania tej umowy, oraz drugie – zobowiązań wynikających z jej rozwiązania mają tę samą podstawę, lecz nie mają tego samego przedmiotu.

VI. Wnioski

109. W świetle powyższych rozważań proponuję, aby na przedłożone przez Cour de cassation (sąd kasacyjny, Francja) pytania prejudycjalne odpowiedzieć w następujący sposób:

1) Artykuły 33 i 36 rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2001 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych

   należy interpretować w ten sposób, że

[63] Tak byłoby w przypadku określenia, zgodnie z prawem państwa pochodzenia, daty rozwiązania umowy o pracę w drodze pierwotnego orzeczenia, co mogłoby mieć wpływ na zakończenie okresu, w którym wynagrodzenie jest należne.

uznanie orzeczenia sądowego wydanego w państwie członkowskim, którego prawo przewiduje zasadę koncentracji roszczeń zakazującą tym samym stronom wnoszenia nowego powództwa w sprawie roszczeń, które mogły zostać podniesione w pierwotnym postępowaniu, nie stoi na przeszkodzie – nawet w sytuacji, gdy prawo państwa członkowskiego, w którym powołano się na uznanie, przewiduje podobny obowiązek koncentracji roszczeń – temu, aby sąd tego drugiego państwa wydał orzeczenie w przedmiocie takich roszczeń.

2) Artykuły 33 i 36 rozporządzenia (WE) nr 44/2001

należy interpretować w ten sposób, że

gdy na uznanie orzeczenia wydanego w pierwszym państwie członkowskim powołano się tytułem kwestii incydentalnej przed sądem drugiego państwa członkowskiego, powództwa oparte na tej samej umowie o pracę i dotyczące, jedne – zobowiązań wynikających z wykonania tej umowy, oraz drugie – zobowiązań wynikających z jej rozwiązania mają tę samą podstawę, lecz nie mają tego samego przedmiotu.